

ČAS DOZOREVANJA

DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV SLOVENIJE

ČAS DOZOREVANJA

KO ODPIRAJO SE OKNA

LJUBLJANA 2002

Avtor besedil in fotografij:

Janez Koprivec

Izbor misli in pregovorov:

Marija Vegelj Pirc

Izdajatelj in založnik:

Društvo onkoloških bolnikov Slovenije

Recenzent:

Jože Felc

Glavna in odgovorna urednica:

Marija Vegelj Pirc

Lektorica:

Mirjam Šemrov

Zasnova, oblikovanje in računalniška postavitvev:

Studio Design Demšar, Škofja Loka

Tisk:

Tiskarna Present, Ižanska 383, Ljubljana

Naklada:

500 izvodov

CIP - kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32

KOPRIVEC, Janez

Čas dozorevanja : ko odpirajo se okna / [avtor besedil in fotografij Janez Koprivec ; izbor misli in pregovorov Marija Vegelj Pirc]. - Ljubljana : Društvo onkoloških bolnikov Slovenije, 2002

ISBN 961-90822-5-7

1. Gl. strv. nasl.

120935936

VSEBINA

KO ODPIRAJO SE OKNA - Marija Vegelj Pirc	7
SVOBODA JE V GLEDANJU	9
TEMA JE LE OBRIS LUČI	13
PREBUJENJE	15
NEKDO TE ČAKA	19
VRAČANJE	21
RAZDAJANJE	25
ČAS DOZOREVANJA	27
OKUS SENCE IN VONJ LUČI	31
VSE TEČE	33
ŽIVLJENJE JE IGRA	37
PRIČAKOVANJE	39
DREVO	43
RECENZIJA - Jože Felc	45

1987 - 2002

KO ODPIRAJO SE OKNA

Pred 15. leti se je porodila misel, da bi tudi v Društvu onkoloških bolnikov Slovenije potrebovali lastno glasilo - prostor za strokovno besedo ter lastno razmišljanje o bolezni in iskanju poti iz zapletenega vrtinca življenja. Z leti je Okno raslo in se razvijalo, zahvaljujoč vsem, ki smo se ob njem zbirali; kar 260 nas je bilo. Vsakdo je na svoj način pomagal odpirati okna znanja, novega upanja in veselja do življenja.

S pričujočo jubilejno publikacijo Čas dozorevanja se želimo zahvaliti vsem za podarjene prispevke; izbor misli, skritih v sliki in besedi, pa posredovati tudi drugim. Avtor Janez Koprivec se je že kot študent medicine ukvarjal s fotografijo in razmišljal o njeni sporočilni vrednosti za bolnike. Zato smo ga pred 5. leti povabili k sodelovanju. Njegove umetniške fotografije za naslovnice, ki jim je dodajal svoje zapise premišljevanja ob njih, so vsako Okno posebej zaznamovale. Za bralce smo skrbno izbirali tudi pregovore in reke različnih mislecev. Tudi te uvodne misli je vedno pospremila njegova fotografija.

V knjižici Čas dozorevanja je tako predstavljena 5-letna bera našega odpiranja oken in nakazovanja smeri - smeri, o kateri je v oceni knjižice med drugim zapisal naš znani psihiater in pisatelj Jože Felc tudi naslednje misli:

*"Ali ni to poglobljena naloga umetniškega nakazovanja smeri,
ki prebuja tisto srečno radovednost,
kaj je onkraj.*

*Onkraj smisla cvetenja rože, gibanja vetrov, valovanja vode.
Ta skrivnostni onkraj in zunaj hkrati
je za preizkušane človeka, navsezadnje pa čisto za vsakega,
edina večno odprta možnost."*

Marija Vegelj Pirc

SVOBODA JE V GLEDANJU

Četrtek v Piranu izluščen iz teže prejšnjega dne, v spominu plastičnih ostankov sveč in medvedka z napisom:

I love you.

Mir ulic in prazni stoli restavracij, ki čakajo poletja in težkega vonja sončnih krem.

Morje, veter - gibanje, ki prinaša in odnaša čas.

Sedel sem na hladne skale in z očmi prisluhnil lebdenju galebov.

Popolna uglajenost vode in vetra, ujeta med krila, se je prelivala od svetilnika do rta.

Bil sem prevzet, vendar še vedno ujetnik časa. Zato sem previdno vzel aparat in za nekateri jutri skušal shraniti kretnje kril, ki to sploh niso, ampak postanejo šele na fotografiji, ki ukine čas.

Eleganca pa je vse bolj postajala hitrost.

Kot da jim oko občudovalca ne pomeni nič, ali pa je moje oko postalo nič.

Iz torbe sem vzel košček sira in jih začel privabljati v bližino aparata.

Zelo uspešno!

Tudi tisti, ki so za to dopoldne že opravili svoje prelete, ob krikih in plahutanju kril niso ostali ravnodušni.

Še glasnejši od prvih so se pridružili iskanju svojega koščka sreče.

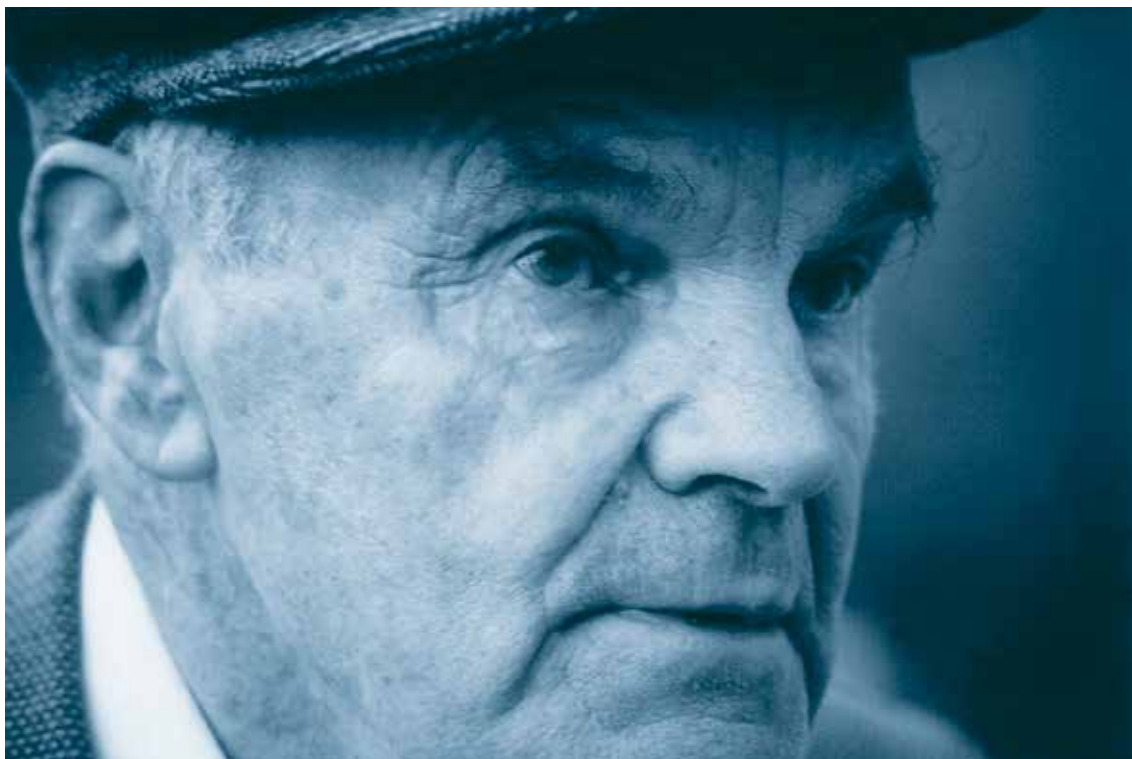
Aparat je prožil in večkrat prepočasi previjal film.

Ni bilo več čakanja, pričakovanja in napetih prstov, ki so skušali izkoristiti edino in najboljšo priložnost, ki je največkrat zastala med mislijo in gibom.

Vse je bilo tukaj - pred očmi,

le da se je skrivnost lebdenja prelevila v nespretno iskanje hrane.

Pojedel sem preostali košček sira in po krajšem sprehodu spet začel občudovati galebe.

Življenje,
ki se razliva,
nikoli povsem ne usahne.

Elisabeth S. Lukas

Nihče ne ljubi domovine,
ker je velika, temveč
ker je nježova.

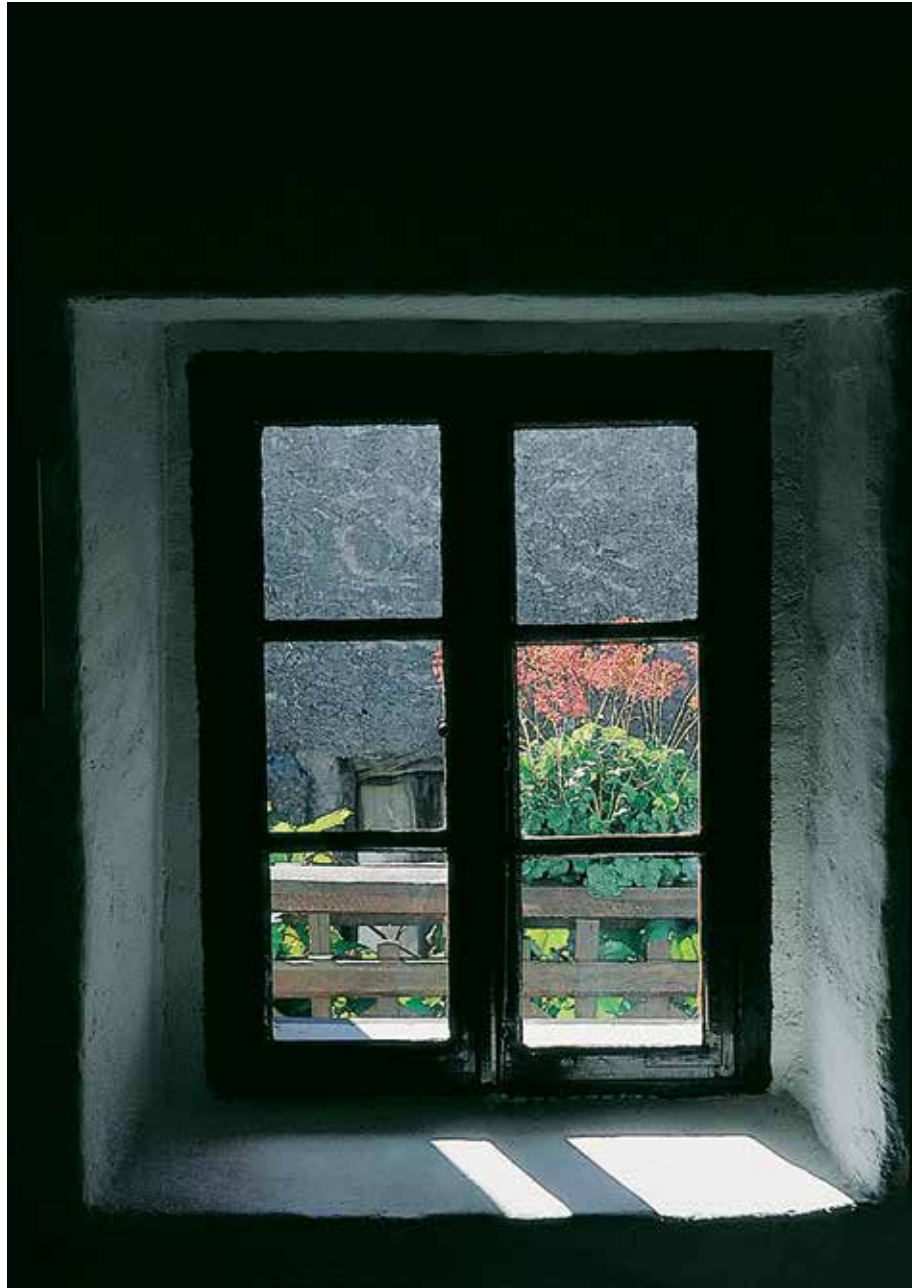
Slovenski prežovor

TEMA JE LE OBRIS LUČI

Med redkim drevjem, prasketanjem ognja in dimom,
ki raznaša vonj po pečenem krompirju, se k zvezdam steguje noč in jih nikdar ne doseže.
Sediva pod vertikalo stene in med besedami, ki skušajo odgnati nemir pričakovanja jutrišnjega,
bezava v vročo žerjavico po pečenem krompirju.
Tišina in z drobnimi lučmi prebodena tema naju zapelje med nekaj milijard svetlobnih let oddaljene zvezde.
Tja, kjer bo čez prav toliko let zažarel najin plamen in ob njem vzdrgetali dve že davno preminuli senci,
ki sta se iskali med podobo številnih ogledal in razdvojenostjo lastne zamisli.
S prav te zvezde bodo slišne najine besede, razkrite vse zamolčane misli in z razdaljo precenjena dejanja.
Ujeta sva v večnost.
Nikjer ni vogala, ki bi zakril najin obraz,
nikjer tišine, ki bi utopila razdivjane misli.
Oči Sodnika so najine lastne oči, ki bodo gledale s teh zvezd na danes, včeraj in tudi jutri.
Tudi jutri — ta je še pred nama.
Z nekoliko večjo zadržanostjo izrečeva še nekaj besed, ukrotiva preostale misli in ostanek noči prebediva
vsak v svojem svetu.

Naslednje jutro, dan, večer in noč minevajo v vertikali stene.
Le misli med gibi skušajo zajeti ravnino sedanjosti in večnost pregnati za naslednji večer ob prasketanju
ognja pod nebom, prebodenim z zvezdami.
Stalna razdvojenost — večnost.

PREBUJENJE

Umirja se.

Ura zmeraj tišje reže v noč.

Že čutiš dihanje, pot zraka od ust do zadnjih delov pljuč in krvi nazaj.

Zanihajo tla. Zemlja se je ponovno obrnila stran od Sonca in je v vesolju, ki neprestano raste, še nekoliko manjša. Vse, kar je bilo še včeraj blizu, se za večno umika in majhno izgublja v prostranstvih zvezdarne.

Tako boš nekoč le še prah, ki ga bo odneslo neskladje nebesnih vetrov ali popila druga zemlja.

Spet majhen kot ob tem, ko se je vse začelo, je bil dan rdeč in je za noč vedela le mama, spoznaš, da ti je bližnje tuje in začneš begati na vse strani.

Tečeš, se ustavljaš, hodiš ...

nakar se obupan sesedeš, ko veš, da se ne boš nikoli več našel. In tudi če se najdeš, bi zase vedel le sam, zato je vseeno, če si izgubljen in te odnese na drugo stran Sonca in ti za vedno ostane le še Luna.

Vse to do takrat, ko skozi okno vstopi jutro in si vesel, da si; pa čeprav manjši kot dan nazaj in te na pragu čaka maček, ki ga je zvečer pred vrati presenetila prazna skleda.

Ljudje pri vas ne govejajo pet tisoč vrtnic
v enem samem vrtu...
in ne najdejo v njem, kar iščejo...
In vendar bi tisto, kar iščejo,
lahko našli v eni sami vrtnici,
v enem samem požirku vode...
Toda oči so slepe. Iskati moraš s srcem.

Mali princ

Ne bojte se
napredovati počasi,
bojte se le teža, da bi se ustavili.

Kitajska modrost

NEKDO TE ČAKA

Ulico zapirajo stara vrata z oguljeno kljuko.

Pred njimi leži par stopnic, in ko zaškripa, vstopiš v brezčasje.

Na zadnji stopnici danes nekdo čaka. Oči mu poplesavajo po mojih korakih, ki postajajo nemirni in slednjič obstanejo.

Moraš priznati. Ni lahko seči s korakom mimo, odpreti vrata in vstopiti, če nekdo stoji pred njimi in čaka.

Naj bo berač, popotnik, belo pismo z rdečim v kotu; mogoče le prebrisan maček, ki že ob najmanjšem prepihu smukne skozi.

Ne veš, kam bi pogledal, s katero besedo bi odsekal molk in kam segel z rokama.

Če ju vtakneš v žep, jima oči sledijo kot kriminalcu in od tam izvleči prazni, pomeni vdajo.

Najraje bi se obrnil, a ne gre. Vsak naslednji gib bi bil laž.

In lagati otroku, je kot spustiti pest blata v čisto vodo.

Sedem na prag nasproti in čakam.

Čas mi je prinesel največ rešitev in vanj zaupam tudi danes.

V tišini, ki para svež decembrski zrak, že ob misli na kljuko, vrata izdajalsko zaškripajo.

Srce zastaja, glava se sprašuje:

“Le koga čaka?”

Pogledava si v oči.

Ko se zenice ujamejo, me po telesu strese in ju odmaknem.

Zberem misli in se vrnem na prejšnje mesto. Njegove oči so črne. Misel v njih beži v neskončnost.

Na odsevu - podobi, ki ji čas prinaša znane poteze, spoznam ...

Gube zadrgetajo, oči prekrijejo veki in zareže tema.

Korak, za njim še eden in stojim pred fantičem z zadnje stopnice.

“Me že dolgo čakaš?” se odtrese glas.

Vrata zaškripajo in dva para nog prestopita prag.

VRAČANJE

Ob železnem drogu tik ob progi je sedel in zrl v vlak, ki je že včeraj z žvižgom zapustil zadnji del neba. Oči se niso umaknile, le misli so polzele čez praznino v nebu, čez griče, mesta, čez ceste in polja, prek rek do oči, ki so odpirale globine, ko so žejna usta pila iz njihovih rok.

Do ustnic starke, ki je umirala v molitvi živim. Do telesa, ki se je splašilo, ko mu je prvič v lase vpletel svoje prste. Do žene in solz, ki so oblile rojstvo in slovo.

Do zadnje jame, kjer se je končalo trpljenje, ko je vrgel pest prsti na krsto staršev. Do otroka, ki je izgubil vse in srečal človeka, ki je prav to našel. Do beračeve dlani, ki je trepetala po hladnem kovancu in stisnila toplo dlan.

V praznino je zdrvel vlak. Žvižg je predramil spomin in zgodba starega meseca se je ponovila.

Hrepenenje, čakanje, minevanje v brezdanje.

Na sosednji drog je priletela vrana in druga na tla. Še tretja, četrta in deseta.

Tudi vrane so čakale.

Vlak je odpeljal in ni se jim mudilo. Vse je čakalo in čakanje jih je zbliževalo. Vse bližje, do prvega vboda v gole prste; drugega, tretjega med rebra; nekaj v pusto brado vse do ustnic, ki so vztrepetale kot ob njej, ko ji je z oči odgrnil mokre lase.

Še zmeraj je zrl v praznino.

A praznina je postajala globina in globina se je širila do rumenega obzorja, kjer si je zadnjič pogledal v oči. Oči so se zlile z očmi in čakanje in čas sta se ustavila.

Ob železnem drogu tik ob progi sedi vrana in zre v vlak, ki je že včeraj z žvižgom zapustil zadnji del neba.

Človek hiti,
življenje hiti in pogosto
človek ne sreča svojega življenja.

Michael Quoist

Kdor ima semenje, mora sejati.
Če ga stiska v pesti
v strahu, da ga bo izgubil,
ne bo nikoli doživel
radosti žetve.

Phil Bosmans

RAZDAJANJE

Jesen se sklanja z breze.

Odsluženo listje čaka poslednji drget. Med njim mi na lica pada sonce.

Zemlja je topla kot sonce, kot kri, ki lena lega nanjo in pije radodarno poletje Sonca.

Svetloba stiska zenici, zapirajo se veki in odpira tema z obrisom sonca. Tema postaja vroča, krogla izginja.

Ni več sonca, ne svetlobe,

le spomin neutrudno greje in sveti.

Veter strese brezo, čez lica spolzi hlad in poboža me trava.

Tema postane hladna in oko ponovno radovedno.

S težavo razmaknem veki. Na črnem nebu razberem še nekoliko temnejši oblak, ki je odnesel toploto.

Tako bo takrat, ko se bo Sonce shladilo.

Ko bodo druge zvezde predaleč in bo toplote, ki sem jo oddal bližnjim telesom, premalo, da bi se lahko vrnila.

Takrat, ko bo dano vrnjeno in zadržano umrlo.

Nebo se je zjasnilo, oblak je legel za grič in tam je obležalo tudi sonce.

ČAS DOZOREVANJA

Dan je bil gost. Preveč, da bi začutil vsak njegov dih – le sopenje od ene do naslednje ure ga je privedlo do večera.

Ana je bila voljna in stopila sva v noč, ko je čez bližnjo smreko zazijal prvi krajec. Za njim se je letos prvič oglasila sova in veter je nežno pozibaval obzorje.

Spustila sva se z griča do reke in ceste.

Sok pretekle zime se je cedil z bregov, noč je vsrkavala podobe.

Po vlažnem asfaltu, ki je odseval svetlobo oddaljene svetilke, so bile posute drobne sence. Del njih na poti k nasprotni strani ceste, redke so le še brezupno migljale na mestu, večina od njih je bila negibnih.

Pomlad je prebudila tudi žabe.

Ene z leve, druge z desne - na poti do tja, od koder so prve prišle. Vmes je tekla cesta.

Po dolini se je pripeljala luč, za njo avto. Mnoge od tistih, ki so pred tem smelo skakljale, obležijo na asfaltu. Zastanejo številna srca, za hip tudi najini.

Vendar na robu so že nove. Druga za drugo so lezle nanj. Naslednji korak je korak med življenjem in smrtjo.

Pet metrov trideset. Tri minute za najhitrejše, deset za počasne, večnost za večino.

Z vsakim skokom so bližje drugi strani in z njim se večja verjetnost, da prav takrat pripelje avto.

Nemir naju veže od enega do naslednjega. Še eden in za žarometi obstane opazovana.

Pred minuto bi jo lahko prijel in ponesel čez. Lahko bi zaustavil avto. Lahko bi se obrnil vstran.

Z negotovim korakom skreneva s poti in se po kolovozu mimo mladega žita vrneva nazaj.

Dan je v prihodnjih dneh jemal noč, luna je že tretjič postala polna in ure sprehoda so se pomaknile proti polnoči.

Po kolovozu stopava proti bližnji jablani.

Rdeč cvet maka napoveduje žetev. Zemlja je postala topla, v robu so se oglasili murni, v dolini žabe.

Sedeva v sivo modro senco jablane in prisluhneva življenju.

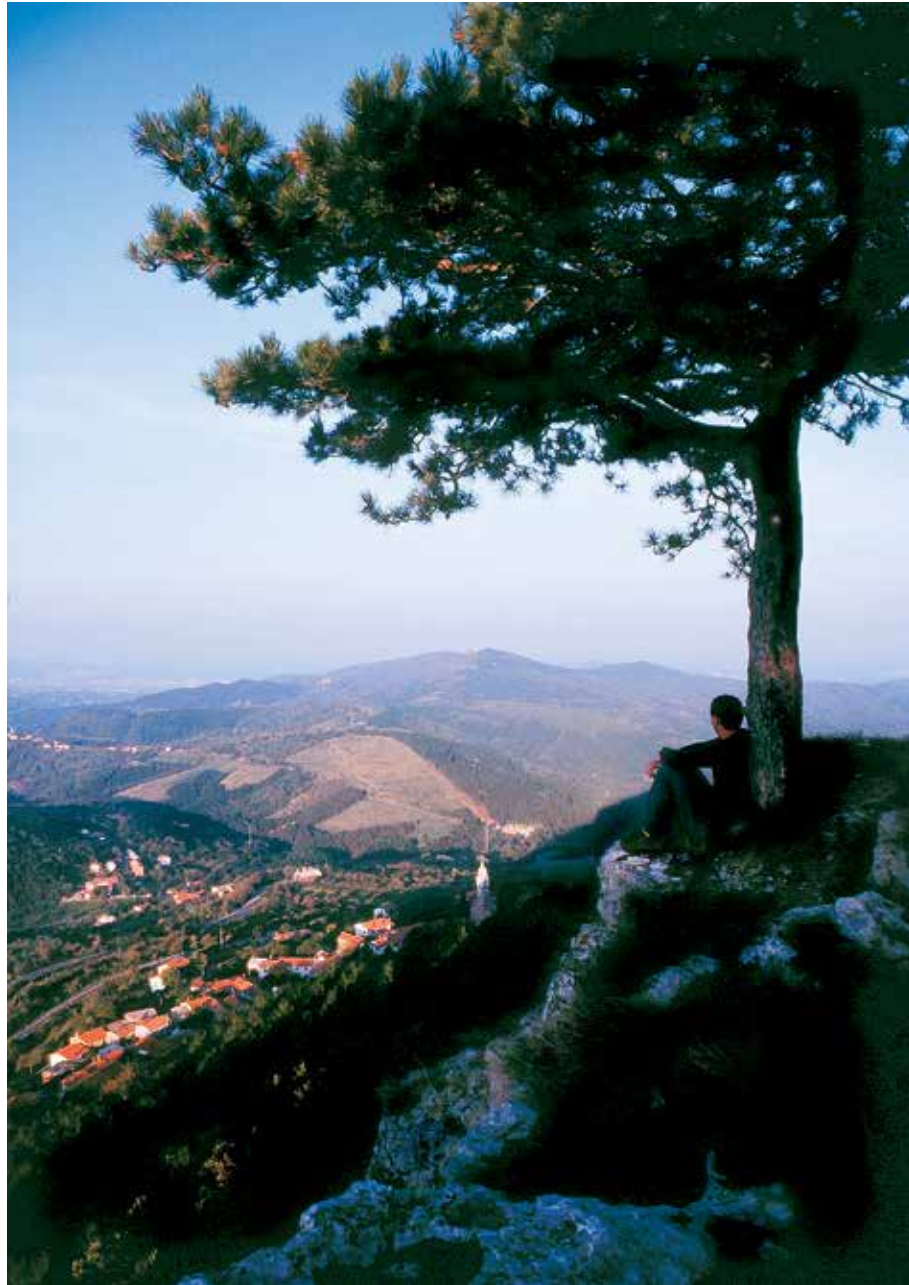
Človek ni stvarnik
tkanine življenja,
temveč le nitka v njej.

Poglavar Seattle

*Mi beremo svet narobe
in pravimo,
da nas vara.*

R. Tagore

OKUS SENCE IN VONJ LUČI

Še zadnjič stegnem roko po razčlembi v skali in z gibom, ki bi ga sicer gotovo za večno pozabil, noge potegnem k telesu. Dvignem se na nekaj že znanega. Želje so bile nekoč že tam, celo razum si je v trenutkih nezvestobe telesu upal sanjati o ravnici za robom. Vse je tam.

Sedem na bodičasto travo, noge mi zabingljajo čez rob in čezenj sežem s pogledom na rdeče strehe, ki ponižno, kot bi čakale nadaljnjih ukazov, ležijo pod očmi in pod težo domačega kamenja. Druga zraven druge; vse skupaj z namenom, da mi pogled ne bi zalotil le ene. Streha se skriva v strehi; še mogočnost zvonika, ki je pred tem skušala obvladovati prostor, le klavrno stiska preveliko težo med ostale strehe.

Vas, tvoje življenje je v mojih rokah.

Stegnem jih v steber zraka, ki se dviga ob steni in v njih začutim moč, težo vsake hiše; večnost dreves, ki se odzivajo na sleherni namig mojih prstov. Zganem kazalec levice in eno izmed hiš postavim na konec največkrat prehojene ulice, ki se mi je zdela že preveč občudovana, in jo z njo zaprem.

Mož, ki se je sprehajal po njej, se obrne in na vogalu zadnje hiše v ulici sreča žensko, ki prihaja po sosednji. Tretja ulica je odslej njuna skupna pot.

Ne le vas, tudi ljudje - v mojih rokah ste.

Ob enajstih mežnarju odzvonim poldne. Ženici, ki je šla k vodnjaku na sredo vasi, postavim izvir pred vrata in sosedu, ki mu je vaška lipa zastirala pot od vzhoda do njegove sobe, obrnem sobo na sever.

Vsaka hiša vasi ima stkano nit do mojih rok in sleherni vaščan je vezan na moje misli. Njihove misli so le izpolnitev mojih. Vse sledi navidezno večni zamisli, ki se kot otroška igra rojeva in končuje z novo potezo. Nihče se ne vznemirja, nihče se ne zapleta v nitje — vse teče naprej po toku, ki mu kot prerok ukazujem smer. Oči so mi odveč, naveličane segajo po že vsem znanem. Vse vidim, še preden zaživi in prestavim, še preden bi se komu zazdelo, da je po njegovi volji. Vem, kaj se bo zgodilo v naslednji minuti, kaj čez pet, le da se mi o tem več ne dá premišljevati. Cela vas je marioneta mojih rok in genov, vloženi ob rojstvu, ki so sad nekih drugih in ti njihovih predhodnih.

Spustim niti, razženem misli in čez steno vržem petdeset metrov vrvi, po kateri se v naslednjem trenutku kot marioneta lastnega življenja spustim na tla.

Razprem oči in strah me mine.

VSE TEČE

»Mojzes je vzdignil roko in dvakrat udaril s palico po skali.

Priteklo je veliko vode ...« (4 Mz 20,11)

Vračam se iz mesta. Dan je globoko v drugi polovici, noč že čaka za vzhodnim obzorjem.

Kolona vozil se mi zdi vsak dan počasnejša, brezizhodnost hitenja vedno močnejša in ura vse bolj neusmiljena. Čemu vsa ta migracija ljudi v eno in drugo smer?

Doma opravim le najnujnejše in z dovoljenjem si odmerim dve uri časa, ki mu še nisem pripisal prevelike obveznosti.

Kakšno razkošje je hoja po jesenskem listju z mislijo, da sem še pred dobro uro nestrpno zapuščal mesto in vedel, da me enako breme pričakuje tudi jutri.

Sončna ura je že pozna, zato se dvignem na rob doline ob strugo manjšega studenca, ki ga sonce obdaruje nazadnje. Senca in noč sta stisnila dolino v ostanke jutranjega ivja; na travo ob strugi potoka se že lepijo posamezne kaplje.

Edino, ki še kljubuje zimi, je nenehno pretakanje vode.

Teče in odnaša čas in z njim vse, kar je le-ta prinesel, tudi moji dve uri.

Spoznanje minevanja mi odnese mir, ki sta ga še pred kratkim nosili in njuni deli niso več celi.

Sedem na rob skale, dopustim, da mi voda nežno prši po čevljih in sonce še zadnjič ponudi svetlobo.

Zemlja se obrne in z rok mi spolzi poslednja sled dneva.

Da bi imel tiso Mojzesovo palico, moč njegove roke in seveda duhá, bi z njo udaril po bližnji skali dvakrat, verjetno še tretjič in voda bi se ustavila.

Kako odrešilna je misel ob tem, ko mi izpod nog odteka vse še tako trdno, da bi prav ta voda za zmeraj čakala na istem kraju, da bi šumenje zamenjala tišina in bi potihnile ure. Da bi si Sonce in Luna razdelila Zemljo, bi vrana mirovala pripeta na nebo in bi se ustavile naše misli in tudi srce.

In kdor bi takrat le trenil z očesom, bi bil gotovo Bog.

Kako preprosto.

Kdor hoče nekaj narediti,
že najde pot;
kdor noče ničesar narediti,
najde izgovor.

(arabski prežovor)

Človeka navadno bolj prepričajo razloži,
ki jih je sam odkril,
kakor tisti,
do katerih so prišli drugi.

Blaise Pascal

ŽIVLJENJE JE IGRA

Trave se sklanjajo nad stezo.

To jutro z njih še nihče ni stresel rose in z vsakim korakom sonce z bilk igraje pada na tla.

Koliko veselja je moralo biti takrat, ko se je ozka steza razširila v kolovoz, ki se danes zarašča?

Koliko veselja je prinašala in odnašala pot!

Na kupu pred hišo bujno rastejo koprive in le spretnost mi obvaruje noge, oblečene v prekratke hlače, da dosežem vrata.

Lesena, brez kljuke in brez ključavnice.

Ni jih strah, da bi jih odpirala nepovabljen roka. Ali pa jih je skromnost vsakemu odprla na stežaj?

Deska, na robu oguljena od številnih dotikov rok, nakazujejem prijemališče.

Zaškripa in skupaj s soncem vstopim v hišo. Prostor, prepreden z drobnimi prameni svetlobe, ki so si našli pot skozi preluknjano streho, je prazen. Soba brez omare, postelje in mize.

Še stola ni, da bi se usedel; le tam na steni nasproti mene visi zaprašena, orumenela poročna slika.

Z dlanjo obrišem prah in pred mano stojita mlada, lepa, z belo rožo na prsih njune levice.

Morda ju kdo še pozna?

Na lesenem podu, ki je sprejel in zadržal moje stopinje, leži medved.

Verjetno je bil plišast, pa so mu roke, ki jim je bilo življenje igra, ogulile njegovo žametno podobo.

Leži in čaka njih, ki jim je življenje igra.

Nekdo je pozabil plišastega medveda.

Kje je obležal moj?

PRIČAKOVANJE

Nevihta je prešla. Vode so se ločile od voda.

Luže, posamezni bliski in oddaljeno bobnenje spominjajo na njihovo bližnje srečanje.

Morje ugaša.

Še pred kratkim spenjena voda nalahno drgeta in prav predrzno nežno liže obalo in počasi odnaša njene dele.

S prihajanjem in odhajanjem prevrača drobne kamne, ki v ritmu morja budijo noč.

Nebo je stopilo do obzorja in prižigajo se prve zvezde.

Veliki voz, ki v tem času bedi nad sosedovo domačijo, je tokrat zavladal nad bližnjim zalivom.

V njem se prižigajo plinske svetilke in ribiči jih v čolnih drugo za drugo vodijo na odprto, kjer se kot zvezde zgoraj nežno pozibavajo po gladini teme.

Sledi čakanje, ki ga odbite četrt ure bližnjega zvonika razmeče med vero v obilje in obup praznega čolna.

Noč je popolna, želja raste, vera ugaša.

Ugasne zadnje okno redke hiše, le morje še vedno prihaja in odhaja in prihaja.

Spet se bliska.

Blisku v vedno krajšem presledku sledi grmenje.

Nevihta se vrača, morje že buta ob obalo in prve kaplje razženejo skovane dvome, ki so polnili čolne.

Potem prižgejo motorje in luči se pričnejo vračati nazaj v zaliv.

Hitrejšje prazne, počasnejše z bogatim ulovom.

Neodvisno od vere, vse je le posledica potrpežljivega čakanja, let izkušenj in tokratnega daru sreče — pošteno.

*Mir v svetu
je odvisen od miru
v srcih posameznikov.*

Dalaj Lama

*Le srečen človek lahko osrečuje druge.
Sreče ni mogoče kupiti.
K sreči.*

Phil Bosmans

DREVO

Ko je dan že dolg in se utrujen nasloniš na deblo drevesa, se ti zdi, da si prislonil telo ob prestol večnega.

Dokler ne zagledaš v njegovi bližini poganjka jelše in na drugi strani bukve.

Par listov na drobnem stebelu čaka, da se bo krošnja razprla in se bo deblo razklalo na dvoje in bo svetloba poklicala hitrejšega.

Takrat začutiš, da sediš nekje, kjer morda ne boš sedel nikoli več in je hrapava skorja verjetno od sebe že dala vse, kar je znala.

Zatem ti na ramo sede rumen list. Pride jesen, zemlja postane hladna.

Previdno vstaneš in se umakneš iz sence hrasta. Veš, da se bo nekaj zgodilo, zato čakaš.

Nakar ob tebi počasi vene trava in se pod nogama pričnejo ugrezati tla.

Hrastu so verjetno zvenele korenine in te bo zdaj zdaj posrkala nastala praznina in boš obležal pod krošnjo jelše ali bukve.

Tam boš ostal le zato, ker se ti je nekoč zdelo, da si se naslonil na trdno deblo, ki te verjetno ne bo preživelo in si nanj položil svoje težo.

RECENZIJA

ČAS DOZOREVANJA je nenavaden estetsko – miselni izziv. Ko sem delo prelistal in ga potem natančno prebral, sem ugotovil, da je avtor z njim izročil dokument o preseganju. Ker je svoje videnje sveta postavil v kontekst sporočila, ki je nenavaden, je gledalca in bralca zavezal, da mu sledi na način, ki ga sicer umetniška dela ne vzpodbujajo. Gre za umetniško fotografijo, ki je pospremljena z avtorjevo ubesedeno refleksijo, ali pa s citati mislecev. S takšno svojevrstno predstavitvijo je bralcu dano pronikniti v dušo ustvarjalca, kajti avtor hote ali nehote zoži videnje nekega pojava ali pripetljaja s poanto lastne asociacije ob pojavu.

Toda ker gre za delo, ki v človeku po eni strani z estetsko perfekcijo, po drugi pa z miselno refleksijo prebujajo odnos do skrivnostnega in lepega, se zdi kombinacija takšnih dveh sporočilnih postopkov primerna, morda celo najboljša. Od strani do strani avtor slike z izpovedjo ob njih sporoča svoj način zaznavanja ontološke (nadčasovne, nadznanstvene) biti in nakaže pot, kako se ji bližati, stopiti vanjo, se z njo zliti v življenje presežnega.

Ali ni to poglavitna naloga umetniškega nakazovanja smeri, ki prebujajo tisto srečno radovednost, kaj je onkraj. Onkraj smisla cvetenja rože, gibanja vetrov, valovanja vode. Ta skrivnost onkraj in zunaj hkrati je za preizkušane človeka, navsezadnje pa čisto za vsakega, edina večno odprta možnost. Na njej ni prav nobenih preprek.

Ontološki perspektivi je torej ime svoboda. Narobe je, če jo povezujemo s katerokoli ideologijo ali razodetjem. Na tak način bi ji odvzeli tisto draž, ki jo največkrat nehote izraža umetnik.

Mislím, da se je fotograf podstopil slikovnemu izhodišču dodati še besedno sporočilo zato, ker se najbrž še kako dobro zaveda splitvenosti in izpraznjenosti sveta, v katerem človekova preizkušnja kakor tudi lepota tako redko prebujata v bližnjem sinergistični učinek. Škoda bi namreč bila, če umetniški izdelek, kakor nam ga avtor ponuja, ne bi prav v vsakem od nas sprožil duhovne empatije.

Spremno besedilo je po mojem torej nevsiljiva poanta videnege. In obratno. Možno je, da najprej preberemo poetično refleksijo in šele potem zagledamo njeno poglobljeno sporočilo v fotografiji. Komplementarnost obojega je primerna in za bralce poučna ter nevsiljiva.

Dejal bi, da je knjižica namenjena predvsem tistim, ki so določeni, da s svojo življenjsko izkušnjo in sporočilom bogatijo bližnje skozi svoj ali pa kakršenkoli drug objektiv – naj bo to oko, del fotoaparata, okno, špranja... Šele tovrstna objektivizacija videnege omogoča posamezniku, da zazre v opciji objektivnega svoj zasebni, duhovno preživetveni in nazadnje nadčasovni in nadbiološki večni PRAV.

ISBN 961-90822-5-7

9 789619 082256

